

Platininė blondinė

Konstantin Bogomolov, stiliaus ir įvaizdžio kūrėjas, mados analitikas,

Bogomolov' Image School direktorius

Ryga, Latvija

www.bogomolov.lv

Daugumai žmonių frazė „platininė blondinė“ asocijuojasi su viena vienintele moterimi planetoje – Marilyn Monroe. Iš tikrųjų pirmoji šio kultinio įvaizdžio kūrėja buvo visai ne ji ir netgi ne ketvirtojo dešimtmečio žvaigždė Jean Harlow. Norėdami surasti prototipą, privalote žvilgtelėti į rokoko epochą. Būtent tada, XVIII amžiaus viduryje, Prancūzijos karaliaus Liudviko XV valdymo metais susiformavo šis seksualios moters įvaizdis. Žinoma, XVIII amžiuje frazė „Platinum Blonde“ dar nebuvo vartojama. Tačiau sąvokos *lengvabūdiškumas* ir *naivumas*, *geidulingumas* ir *žavesys*, *elegantiškumas* ir *prabanga* buvo dažnai kartojamos. Ko gero, tikslesnį platininės blondinės apibūdinimą surasti būtų sunku. Pirminis įvaizdis mados istorijoje visada siejamas su kostiumu. Taigi ir šį kartą į madą atėjo tos suknelės ir šukuosenos, kurios leido kiekvienai moteriai tapti madinga platinine blondine: geidulingas plonas liemuo ir kiek įmanoma atvira dekolė, karamelinų atspalvių šilkas, juostos, kaspiniai, nėriniai, ryškus makiažas ir, žinoma, labai šviesūs platininiai plaukai. Šviesūs plaukai buvo sukuriami pudruojant perukus, kuriais visais laikais stebėjosi mados istorikai, neaiškiai murmedavę enciklopedijose apie „persisotinusios aristokratijos iškrypėlišką skonį“. Visgi viskas yra kur

kas logiškiau, nei gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Kaip kitaip buvo galima išreikšti geidulingumą, lengvabūdiškumą ir eleganciją? Tik platinine garbana – kitų variantų nėra!

Neabejotinai tobuliausiai rokoko stiliaus platininę blondinę įkūnijo karaliaus favoritė markizė de Pompadur. Viena svarbiausių jos stilingo įvaizdžio paslapčių – kilmė. (Ji buvo kilusi iš liaudies.) Ir tai visiškai logiška. Juk kilnumas – bruožas, netinkantis platininei blondinei. Platininė blondinė – seksuali, lengvabūdiška ir naivi prasčiokė, apsirendžiusi brangiais drabužiais. Ji „neapkrauna“ perdėtu mandagumu ir šaltu aristokratiškumu, su ja lengva bendrauti. Kitaip tariant, platininė blondinė – ideali dovana vyrui, supakuota į brangią dėžutę, perrištą rožiniu kaspinu, be to, labai paprastai „veikianti“ ir lengvai prieinama. Ne nuostabu, kad Liudviko XV rūmuose buvo madinga persikūnyti į piemenaites vaidinant pastoralines scenas iš „paprasto kaimiško gyvenimo“. Tuo metu platininės blondinės įvaizdį mėgo beveik visos kilmingos merginos ir damos nepriklausomai nuo amžiaus, sudėjimo ir natūralios jų plaukų spalvos. Ko gero, niekada daugiau istorijoje šis įvaizdis nebuvo toks masinis mados reiškinys kaip rokoko metu.

Po Bastilijos paėmimo įvyko vienas drastiškiausių moteriškosios mados pasikeitimų – moters įvaizdis praranda lengvabūdiškumą, ryškiausią praėjusio „ydingo“ amžiaus bruožą. Per tolesnius 150 metų moterys uoliai atlieka kilnių damų vaidmenį ir plaukus dažo tamsiai. Tačiau platininės blondinės įvaizdis neišnyksta – jis pasitraukia į „pogrindį“, apsistoja viešnamiuose ir tampa profesiniu kurtizanių įvaizdžiu.

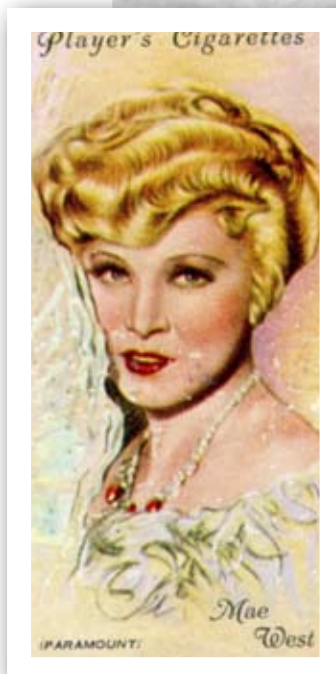
Istorija visada kartojasi. Ketvirtojo dešimtmečio pradžioje platininė blondinė triumfuodama grįžo į madą. Bet, suprantama, ne į aukštuomenę, o į šou verslą. Pirmąją platinine Holivudo blondine ir šio įvaizdžio pradininke laikoma Jean Harlow. Tačiau nereikėtų pamiršti, kad dar trečiajame dešimtmetyje Brodvėjaus aktorė Mae West pirmoji panaudojo maksimalią peroksido dozę. Dėl šios priežasties ji atsirado Holivude ir 1933-aisiais nusifilmavo garsiausiame savo filme „I'm No Angel“ (Aš nesu angelas), kuriame milijonams žiūrovų pademonstravo išlaisvintą ir seksualiai šokiruojantį įvaizdį. Tačiau pirmenybė visgi atiduodama

Jean Harlow, nes sėkmė kine ją pasiekė anksčiau (dar 1930-aisiais po filmo „Hell’s Angels“). Kita Jean sėkmė – vaidmuo 1931 metais sukurtame filme „Platinum Blonde“. Nuo tada frazė „Platininė blondinė“ tampa ne tik paprastu labai šviesių plaukų apibūdinimu, bet ir kultiniu XX amžiaus moters įvaizdžio pavadinimu. Šis Jean Harlow ir Mae West sukurtas paveikslas atvaizduoja nepaprastai seksualią, geidulingą ir provokuojančią, be to, lengvabūdišką, žaismingą ir naivią moterį. Ji apsirengusi labai elegantiškai ir prabangiai (būtent čia ir slypi svarbiausia žodžio „platininė“ reikšmė). Tačiau jos manieros nėra aristokratiškos – ji paprasta, kartais net „žaviai vulgari“. Paaiškinti jos prabangos kilmę nesudėtinga – tai įsimylėjusiųjų džentelmenų dovana.

Tiesiog nuostabu, kaip istorija gali kartotis! Visgi praeitis niekada tuo pačiu keliu negrįžta. Skirtingai nei jų istorinė pirmakė, Jean Harlow ir Mae West suvaidintos platininės blondinės buvo vadinamos „merginomis su šarmu“. Pasakyti stipresnį žodelį, įspirti į sėdimąją įkyrėjusiam gerbėjui ar kumščiu trenkti varžovei į akį jų herojėms buvo įprasta. Ne veltui Jean Harlow pravardė buvo „Blonde Bombshell“ (1933-ųjų jos filmo pavadinimas), išvertus – „Šviesiaplaukė bestija“. Nieko nuostabaus, juk tai – XX amžius, atnešęs moterims nepriklausomybę ir įžulumą. Nederėtų galvoti, kad platininės blondinės įvaizdis priklauso visuomeninei ketvirtojo dešimtmečio madai. Jį mėgdžioti, bent jau padorioje visuomenėje, buvo labai rizikinga, tačiau šį įvaizdį netruko „pagauti“ tuo metu atsiradusi erotikos industrija.

Ketvirtajame dešimtmetyje žurnaluose vyrams atsiranda vadinamieji *Pin – Up* – piešti merginų paveikslai, kuriuose gausu erotinių užuominų. Populiariausias įvaizdis šiuose paveiksluose, be abejo, platininė blondinė, kuri dažnai buvo panaši į Jean Harlow. Vėliau pieštą *Pin – Up* pakeitė fotografijos. Penktajame dešimtmetyje žymiausia Amerikos *Pin – Up* – aktorė Betty Grable, kurios portretą buvo galima

Lengvabūdiš kumas ir naivumas, geidulingumas ir žavesys, elegantiš kumas ir prabanga buvo dažnai kartojamos frazės. Ko gero, tikslesnį platininės blondinės apibūdinimą surasti būtų sunku.

Marilyn Monroe
įkūnijo nesuvokiamos
daugumos vyrų
seksualinės traukos
objektą, jų svajonę apie
idealią moterį – gražią,
kvailą, pasiekiamą
ir brangiai „įpakuotą“.
Argi ne ideali dovana
džentelmeniui?

surasti beveik kiekvieno amerikiečio kareivio kišenėje ar kuprinėje. Penktojo dešimtmečio pradžioje *Pin – Up* modelio karjerą šou versle pradėjo tuo metu dar nežinoma jaunutė šatėnė Norma Jean Baker. Būtent ji ir tapo pačia garsiausia platinine blondine, istorijoje žinoma Marilyn Monroe vardu. Žinoma, Merlyn įvaizdis nebuvo nei naujas, nei originalus. Tapusi platinine blondine šeštojo dešimtmečio pradžioje spaudos buvo pavadinta „naująja Jean Harlow“. Visus šio įvaizdžio bruožus ji perėmė iš savo pirmtakių, tačiau juos tobulindama pasiekė perdėtą tobulumą. Marilyn Monroe sukurtų kino herojų naivumas buvo panašus į infantilumą, lengvabūdiškumas – į kvailumą, o geidulingumas – į nepadorumą. Tačiau būtent šiame groteske slėpėsi jos paradoksalaus patrauklumo paslaptis. Tačiau buvo ir dar kai kas, skyręs Marilyn Monroe įvaizdį nuo Jean Harlow ir Mae West: ji neperėmė nė lašo jų įžūlumo, nepriklausomybės ir brutalaus kaprizingumo. Mano nuomone, būtent tai, o ne tik geidulingos lūpos, platininės garbanos ir puikus biustas leido jai išvesti XX amžiaus absoliutaus seksualumo formulę. Šioje moteryje nėra nei pavojaus, nei dramos. Ji nėra „šviesiaplaukė bestija“, ji – „seksu angelas“. Marilyn įkūnijo nesuvokiamos daugumos vyrų seksualinės traukos objektą, jų svajonę apie idealią moterį – gražią, kvailą, pasiekiamą ir brangiai „įpakuotą“. Argi ne ideali dovana džentelmeniui?

Marilyn Monroe ištobulinto platininės blondinės įvaizdžio daugiau niekas nesugebėjo pakartoti. Šis įvaizdis po naujos emancipacijos ir *unisekso* bangos jau septintajame dešimtmetyje išėina iš mados. Būti dovana vyrui – senamadiška (jeigu Marilyn būtų išgyvenusi dar penkerius metus, galbūt jai reikėtų tiesiog pasitraukti iš ekrano). Šio įvaizdžio ištobulinti labiau nebuvo

įmanoma, o jį pamėgdžioti reiškė pavirsti Marilyn Monroe šešėliu. Žinoma, blondinių buvo tūkstančiai, tarp jų naivių, lengvabūdiškų ir netgi kvailų, tačiau nė vienos „platininės“.

Kokios įtakos šis kultinis įvaizdis turi šiuolaikinei madai: šou verslui, mados industrijai ir reklamai? Pakankamai didelę, tačiau dažnai tik retro stilizacijose arba parodijose. Galiausiai platininės blondinės įvaizdis virto supaprastinta versija – „Paprasčiausiai blondinė“. Šis įvaizdis kaip ir anksčiau išlieka ir seksualus, ir naivus, ir lengvabūdiškus, tačiau išnyksta prabangus įpakavimas ir buržuazinis savęs puoselėjimas. Netekus šių dalykų „Paprasčiausiai blondinė“ nėra toks viliojantis ir geidžiamas objektas, o tik anekdotų ir primityvių amerikietiškių komedijų personažas. Frazės „Totali blondinė“ ir „Visiška blondinė“ suvokiamos ne kaip įvaizdis ir netgi ne plaukų spalva, o kaip intelekto lygis. Išimtis yra tik erotikos ir pornografijos industrija, kur platininės blondinės įvaizdis vis dar gyvuoja pirmą kartą klasikinė išvaizda be ironijos šešėlio. Tik čia nuoširdžiai tęsiama platininės blondinės misija – būti pačia geriausia dovana vyrui.

Tačiau svarbiausias platininės blondinės palikimas tas, kad ji tapo daugelio šiuolaikinės civilizacijos kultinių įvaizdžių prototipu ir atskaitos tašku, pavyzdžiui, *Star Look*, *Sex Bomb*, *Playboy Model* ir, žinoma, *Barbie*. Tačiau tai jau visai kitos istorijos. ■